

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 19.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЋА МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

(Наставак.)

Петровић. }
Савета. } На да шта ти је?
Ката. }

Петровић. Ништа, изгубио сам опет једну малу наду.

Петровић. А какву то?

Станко. Данас је дошао натарошу неки господин из Новог Сада. Кажу да је члан матице, члан позоришта, члан друштва радности и шта ти ја знам!

Петровић. Понда?

Станко. Понда сам мислио, да такав човек потпомаже књижевност, па му понудим своја три рукописа на откуп, сваки за 10 фр. Зар то није мало?

Савета. То је заиста врло јефтино!

Петровић. А шта он?

Станко. Слегао је раменима, и рече ми, да таквих ствари не треба ни за бадава.

Савета. Срам га било!

Петровић. А за што то?

Станко. За то, вели, што књига нико не купује. „Па шта да се ради са књигама?“ запитам га ја... Одговори ми: Завија се сир! И тако ја моје рукописе донесем на траг као што сам их однео. (Извади их.) Ево их!.. Па нека од сада пише ко хоће... Ја не ћу више! (Баца рукописе.)

Савета. (Купи рукописе.) Завија се сир — у оваке лепе књиге!

Петровић. (Хода горе доле.) Нисам ли ја казао, да је тако! Нисам ли ти ја сто

пута казао: море, мани се пискарања, то ништа не носи! Аја, не слушај ти мене!.. Ето видиш и сам како си прошао. (Шмргне.)

Станко. Не марим, што нисам дошао до мало новаца, премда, ти Боже знаш, како би ми нужни били; ал' да је бар завирио у рукопис, већ ни да погледи.

Петровић. Тако ти треба, бар ћеш се сад научити памети.

Савета. Ако је само до читања, немој се срдити: има ко чита твоје рукописе од почетка до краја.

Станко. Да, драга Савето!.. Ти си моја публика, мој претплатник! (Уздане.) Само што такав претплатник не издржава књижевност.

Савета. (Снуждено.) И то је истина!

Станко. Али ништа, још мало само, дође нови школски надзорник, јер сад би требало већ да путује — онда се надам, да ће те се ви заузети за мене.

Петровић. Ко ја! Бре казаћу ја њему, што му још нико није рекао.

Станко. Да, да, разјасните му све редом: ваше стање, моје стање и саветино стање!

Петровић. Те још како ћу му разјаснити. Све ће се окретати! (Шмргне.)

Станко. Реците му, да је већ трећа година...

Савета. Реците дупло, татице, реците шеста...

Станко. Како бадава ишчекујем штацију...

Савета. Не може човек да се жени!

Станко. Реците му, да сам ја у препарандији увек први био...

Савета. Од свију најпрви!

Станко. Учио сам по новој методи...

Савета. По најновијој, татице!

Станко. Реците му, да ја нисам лупеж...

Савета. Најчеститији младић!

Станко. Да не пијем...

Савета. Ни воде!

Станко. Да се не картам!

Савета. Ни пунишага!

Станко. Једном речју, да је крајње време, да и ја добијем штацију.

Савета. И две, татице, ма једну дали под кирију.

Петровић. До сто ђавола, ко ће то све запамтити.

Савета. Запишите, татице!

Петровић. Али ништа, све ћу ја њему казати! Види ће он ко сам ја и шта сам ја! Знаће он с киме има посла, само нека дође већ једаред, нека дође! (Чује се куцање). Ко то куца!

ПРИЗОР IV.

Писар и пређашњи.

Писар (муца) До-до-до-добар да-да-дан!

Петровић! О, слуга понизан г. Писаревићу!. Које добро?

Писар. По-по-по-посло ме го-го-го-господин нотарош... да да да вам јавим, да да да... се брзо спремите...

Петровић. А за што да се спремим?..

Писар. Обу-бу-бучете но-но-ве а-а-алине...

Петровић. Али због чега, због чега?

Писар. Немојте забо-бо-равити ци-ци-ци-цилиндр.

Петровић. Та то сам већ чуо! Али за што?

Писар. Па и го-го-го-господин Станко нека се о-о-о-буче.

Станко. И ја? Али за што...

Писар. Госпа Ка-ка-Ката не мора ићи.

Ката. Али куда...

Писар. Не-не-не мора ни го-го-госпођица
Савета.

Савета. Ал' због чега?

Писар. И да да да дате звонити.

Петровић. До сто ђавова, хоћете л' већ једном рећи за што?

Писар. Јербо ће са-са-сада одмах доћи.

Сви Ко?

Писар. Ви-ви-ви-соеоблагородни го-го-господин и-и-и-инспектор.

Сви (уплашено.) Школски надзорник?!

Писар. Да-да-да да! О-о-одма ће доћи у се-се-село... Ја сам с-с-с-вршио, пре-по-поручујем се. (Оде.)

ПРИЗОР V.

Пређашњи без писара.

Петровић. (Који је међутим дошо к себи.) Школски надзорник! Тако из ненада!.. Нисам се ни приправио... Треба да држим говор а нисам га саставио!.. Понда сам и децу распустио... Време је жетви... Како да га дочекам?.. Не знам ни где ми је глава!.. (Сав сам се ознојио... Али, жено... Зар ви не знате, да је дошао школски надзорник! (Седне уморен.)

Станко. Још није дошао, тек долази!

Петровић. (Скочи.) Та то је оно, што тек долази... А ја нисам приправан са говором... Како да га поздравим... Како да га дочекам?.. Жено, та шта стојиш?.. Зар ниси чула... Школски надзорник? (Хода горе доле.)

Ката. Ето ти га на!.. Сав се збунио... А мало час се разметао, како ће он ово, па оно!

Петровић. (Стане уједаред.) Ха! Сад сам се сетио!.. Имам ја мој говор, што сам га држао пре 10 година покојном Платону, кад је у наше село дошао... То ће са свим добро бити. (Отрчи столу и тражи.) Ал' где је само?.. Да се наопако није изгубио?.. Ха, ево га!.. Ту је!.. Ту је мој говор!.. Брзо сад да га научим. (Чита.) Високоблагородни, високопреосвјашчењејши господин епископ!..

Станко. Та немојте епископ, већ надзорник...

(Наставиће се.)

Д И С Т И Н К Ц И Ј Е

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Марија Стјуартова.“) У петак 28. јануара о. г. гледали смо на нашој позорници овде „Марију Стјуартову“ први пут. Када узмемо у обзир наше позоришне прилике и наше глумачке силе, то онда можемо са овом представом потпуно задовољни бити. Сви су се глумци трудили, да одговоре што боље могу својим заиста тешким задатцима. У томе нас је доиста изнедила г. Ј. Маринковићка, која је „Марију“ представљала. Њена промишљена игра, нарочито у петој радњи, заслужује свако признање и похвалу. Није њена кривица, што је природа није одарила оним чарима и оним гласом, који се од представљачице маријине улоге обично траже. Нека развије и у другим улогама својим толико добре воље, труда и тежње за бољим, па ће се уверити, да се чврстом вољом и неуморним радом далеко може дотерати у позоришној вештини. Ружићка (Јелисавета) добро је схватила и врло је лепо извела своју улогу. Она је и овом приликом показала да је права вештакиња. Нема њена игра при потписивању смртне пресуде заслужује сваку хвалу. Ружић (Лестер) био је као увек на своме месту, али тек при свршетку последње радње показао је колико вреди. Брани (Мортимер) био је онај прави занесенак, као што га је Шилер нацртао, само што је у жестини својој више пута тако пренаглио, да га ниси могао разумети. С хвалом нам ваља споменути Суботића (Борли), Зорића (Шрусбери), Лесковића (Палет) и Ј. Поповићеву (Кенедијева), који су сви редом учинили што су год могли, да представа испадне што може бити боље. На послетку нам ваља још и то напоменути, да је у позоришту било пуно света, који је одобравањем пратио целу представу и лепу свирку позоришног свирачког збора, који је између осталог одсвирао и увертиру у „портичку немакињу“ и смесу из опере „Il Trovatore.“

* (Ред позоришних представа ове недеље.) У петак 4 фебруара: „Нелска кула.“ Хисторијска драма у 5 чинова, од Галбардета, превео Ђ. Јеремић. — У недељу 6 фебруара: „Добрила и Миленко.“ Драма у 5 чинова, с песмама, од М. Бана.

ПРОСВЕТА.

□ (Књижарска школа у Липисци.) После Ускреса ове године отвориће се у Липисци ново више одељење у школи за књижарске ученике.

Изображење књижара, тих чуvara и ризничара најсветијег народног добра, народне књижевности, превије је важно; за то таки предузетак заслужује општу пажњу.

Као што је књижарски позив по својој особини подељен (он стоји у среди између књижевника и трговаца), тако ће и наставни план овога вишег течаја имати два правца, од којих се један може назвати књижевно-формалним, а други трговачко-реалним. Како је први правац, у ком су нарочито различни језици и познавање књижевности, очевидно тежи и опсежнији од другог, у ком су поједине гране науке о трговини: то је оном првом и дошао већи број часова; и овај распоред одобрише наравно сви који се у том разумеју.

Течај ће трајати три године. Предаваће се — осим поглавитих садашњих језика, којима ће се придружити латински; осим историје књижевности старих и нових изображених народа; осим различних грана науке о трговини, још — ова стручна знања: познавање различних буквица, особито источних језика; енциклопедично познавање науке; библиотекарија и библиотекарство; књижарска технологија; вођење књижарских послова; историја књижарства.

Ћаци могу бити и ослобођени од слушања по неких предмета, према особи и потребама својим. Школарина је прве године 100, а друге и треће по 90 талира (талир = 1½ фор.).

Желимо у интересу наше народне просвете, да би ова школа и нама одгајила којег књижара, нека би књижарска радња, на основи чврста морала и научна изображења, и у нас једном постала сила, која дубоко засеца у историју нашу; постала, у великом склопу уредаба и установа, онај члан, којим народ ради да у њега може бити духовнога живота. Желимо тако књижарство, које ће све више назити, да недође у штампу никакав спис, из кога не би светлила искра песничтва, духовитости, досетке; у ком се не би могло наћи корисно жито шпенично, — да би се све мање откупљивало оно, што се данас, према укусу неког дела читалачке публике, највише „троши.“ Нека би тако књижарство, потпомогнуто школом и наставом, највише допринело, да се и у нас, бар неке добре књиге, могу штампати не у 1000 него у 20.000 комада.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

* (Нове књиге.) Сад баш изађе: „Како смо били, како смо саде, и какви треба да будемо“ Два јавна предавања Емила Чагре, држана у Н. Саду у „друштву за српску радиност.“ У Новоме Саду, српска народна задружна штампарија. 1872. На 8-ни, 22. стр.

„Слуге желудца,“ писма о животу човечијем и животињском, написао Маса, превео Ст. Милићевић. Београд 1872. Цена: 4 гроша.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕТПЛАТА.

ПРЕДСТАВА 19.

БРОЈ 12.

У НОВОМЕ САДУ У СРЕДУ 2. ФЕБРУАРА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

ДВА НАРЕДНИКА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 РАДЉЕ, С ТАЛИЈАНСКОГ ПРЕВЕО НИКОЛА С. ЂУРКОВИЋ.

О С О Б Е:

Непознати	Зорић.
Мајор	Соколовић.
Ђорђе, } наредници	Ружић.
Љубомир, }	Недељковић.
Петар, тамничар	Рашић.
Ружица, његова синовица	К. Савићева.
Марић, ађутанат пуковније	Суботић.
Вељко, млади официр на војној галији	Станчић.
Софија, Ђорђева жена	Драг. Ружићка.
Светозар, } њени синови	Ђ. Зорићева.
Ранко, }	М. Зорићева.
Тома, стари слуга	Хаџић.
Андрија, морнар	Пешић.

Више официра, војника и један добошар.

Збива се: прва и трећа радња у спљетском пристаништу у Далмацији, близу острва Брача; друга радња на острву Брачу.

Улазне цене: Седиште у кругу 1. фр. а. вр. — Седиште првога реда и на страни 80 н. а. вр. — Седиште другога реда и на страни 70 нов. а. вред. — Седиште трећег реда 50. н. а. вр. — Стајање 40. н. а. вр. — Галерија 20. н. а. вр. — Ђаци, деца, али само уз своје родитеље, и војници до наредника плаћају 20. н. а. вр.

У петак 4 фебруара: „**НЕЛСКА КУЛА.**“ Хисторијска драма у 5 чинова, од Гаљардета, превоо Ђ. Јеремин.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5. н. а. вр. и то: у трговини Пере Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиповића, у срп. народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.